

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Oktober 5 - dik napján, 1815 - dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' *Gazette Officielle* Sept. 19-ik napján, költ darabjában, egy, az előtte való napon kiadatott, a' királyi törvényszéket (cour royale de Paris) annak a' hivataljába való béiktattatását, és az ahhoz ki-nevezett személyek neveiket magában foglaló Kir. rendelés adattatik elő, ilyen rendben: Az első Elölülöknek *Sequier* ur, Frantzia országi Pair (főember) nevezetik, az Elölülöknek *Agiet* és *Faget de Baure* urak (kik minnyájan ezen most nekik adatott hivatalokat már annakelőtte viselték), és *Amy*, *Bastard de l'Estang*, és *de Merville* urak (kik eddig ugyan ezen törvényszéknél tanácsosok voltak). *Bellart* ur királyi Genérálprocurátorrá nevezetett ezen törvényszéknél. A' fellyebb említett rendelés e' képpen kezdődik: „Az igasságtartás a' nékpek bátorságoknak, és a' királyok igazi dítösségeknek fundamentomköve, hogy Mi azt az alattvalóinknak hasznokra fordítsuk, az a' mi hatalmunknak legelsőbb kötelessége, és a' legszebb jussa. Azon tisztviselő személyeknek, a' kikre Mi ezen gondunkat bizzuk, kötelességekben áll, hogy a' mi kormányhatalmunkat méltóságossá és tiszteletessé tegyék. Ők kötelesek a' Státus, és a' familiák tsendességeket oltalmazni; 's ennél fogva az ő hiveségek a' legbátorságosabb támasza, 's az ő erköltseik

betsülete a' mi trónusunknak. Az ő állandóságok a' közönséges békességnek helyreállítására figyelmezní, az ő példáik a' jó erköltiségét visszahozni, és az ő bölts magok alkalmaztatások azon tökéletes bizodalmat ismét helyre állítani fogja, a' mellyet a' törvényeknek fenntartatások minden polgárokra elterjeszt. Azon terhes időben, a' mellyekbe az Isteni gondviselésnek a' mi életünket és a' mi országlásunkat szett helyheztení, gondoltuk, hogy ezen a' kívánatos tzelnek elérésére szükséges legyen, a' tisztviselői méltóságnak haladék nélkül azon erős állandóságot megadni, a' mellyet nekíe a' mi királyi utmutatásunk, a' mellyből az ő ereje és fényessége ered, által enged. Azon okból a' mi szándékunk az, hogy ezen jóltévőségeket lassanlassan minden törvényszékekre elterjesszük, és minekutánna legelőször a' királyi *Parisi* törvényszékünket hivataljába béiktatjuk, azon férjfiaknak, a' kik annak tagjaivá nevezettek, emlékezetekbe azon kötelességeket visszahívjuk, a' mellyeket azon hivatalviselések, a' mellyek reájok bizattak, a' szivekre kötnek. Azt kívánnyuk, hogy ez a' törvényszék, minden más a' Mi országunkban fennálló törvényszékeknek például szolgáljon, és azoknak, a' hiveségnek, böltsességnek és bátorságnak utját mutassa, a' mellyeket ezen nemes tisztviselések kívánnak. Azon szorgalmatosság, mellyel Mi azo-

kat a' férjűakat, a' kiket ezen hivatalokra meghívtunk, választottuk, nem ok nélkül azzal a' reménységgel táplál bennünket, hogy Mi a' várakozásunkban meg nem tsatlakozunk."

Ugyan azon *Gazette Officielle* nevű újságban egy királyi Sept. 14-ikén költ rendelés is találattik az *artilleriához* tartozó seregekre nézve. A' gyalog regiment 8 kompániából áll, a' mellyek mind együtt 42 tiszteket, és 434 altiszteket 's közembereket foglalnak magokban. A' lovas artilleria regimentje négy pompániából áll, mindössze pedig 26 tisztekből 287 altisztekből és közemberekből; a' hátúljáró tsapatjához kompániából, mindössze pedig 18 tisztekből, 390 altisztekből és közemberekből áll. Azon Generálshoz, a' ki az artilleria brigadáját kommandirozza, a' Generál-Stáb vezérjeül egy, zászlósfőhadnagy vagy battalionvezér rangú Stabális tiszt adattatik.

A' Sept. 17 - diki *Monitörben* az Orosz seregeknek, azon holnap 10-dikén *Verius-nél* végbe ment mustrálásoknak hosszas leírása foglaltatik, valamint az a' következett napon esett, *Sándor Császár* neve napjának inuepeltetése. Ezen hosszas leírás illy emlékezetre méltó szavakkal végződik: „Hogy ha a' mult napbéli tünemény katonai gondolatokat ingerlett fel a' nézőkben, bizonyosan az a' melly arra következett, a' jelen lévőket mélyen megillette. Az élet azon nemei között, a' mellyeknek a' vallásbeli érzések segedelmére leginkább szükségek vagyón, kétség kívül a' katonaelet a' legelső. Minden armádát, az erköltséit és áhatatosságát elrontható okok körül vesznek, semmiféle más morális hatalom nem tartoztathatja az elromolhatásnak annyi veszedelmétől az embert olly erőssen vissza, mint sem az, a' mellynek kút forrása a' vallásbeli képzelethől ered. Bisonyos dolog, hogy valamely armáda rendkívül való és elmulandó környülállásokban verekedhetik, győzedelmeskedhetik, foglalásokat tehet, és az Országokat pusztithatja, bár Ő

maga nyilván kivallja, hogy istentetenségben, és minden vallás nélkül való állapotban él, és akármely vallást gyávaságnak tart; de valljon az igazi katonának kötelességei egyedül a' tsata mezőre vagynak-e köttetve? Nem de nem tartozik-e a' szerentsejében mérsékelni magát, és a' gyengék 's ártatlanok előtt mintegy letenni a' fegyverét? A' maga fejedelméhez, és a' bazájához mint alattvaló és mint polgár 's oltalmazó meglévén köttetve, neki küiömbkülömbféle azon Státus eránt, melly szolgálatjában vagyón, valókötelességeket szükség töltetni; ha nem a' vallás, és az igazi bebétsület igazítja az ő lépéseit, valljon a' bátorságnak millyen más zálogát adhatja az ártalmas hatalom, és a' felfegyverkezett indulatoknak erőszakoskodásaik ellen?

Ezek a' fundamentomok az Országok fenntartatásokra nézve minden időkben elkerülhetetlenül szükségeseknek tartattak lenni; de a' mostani időkben, holott *Európa*, ugy szólván, a' maga katonáival egészen vagyón bélepve, ha az esküvéseknek szeantséges volta tsak egy nevétséges szokássá-tétedődne, minden polgári hatalom rövid idő alatt elenyészne, és az igasságnak, szabadságnak, és békeségnek kellene e' földről örökké számkivettetni "

A' Francia királyi, Spanyol udvarnál lévő követ, *Laval-Montmarency* H.g, azt a' tudósítást adta hé a' Spanyol Ministeriumhoz, hogy a' Francia kormánysszék már parantsolatot vett, hogy minden Spanyolországi hajók, a' mellyek az úsurpatio (Bonaparte Országlása) ideje alatt Francia kikötőhelyekben etfoglaltattak, ismét szabadon bocsátassanak. Ezen nyilatkoztatás következéseben, ő katolika Felsége (Spanyol Király) is azt a' parantsolatot adtaki, hogy minden francia országi hajók, mellyek a' Spanyol kikötőhelyekben foglalás alatt vannak, azonnal szabadon bocsátassanak. Ezen a' francia kereskedésre nézve örvendets

hir Sept. 14-ik napján *Bordeauxban* tétetett közönséggé.

A' *Párisi* ujságlevelek állatják, hogy a' Király már 36 Oberstereket, a' linealegiókhoz, és 12 Oberstereket a' lovas regimentekhez kinevezett légyen; azt is mondják az említett ujságlevelek; hogy a' gyalogságnak ruházatja ismét fejez leszén, valamint a' revolutzió előtt vala.

Egy Angliai Tiszt, a' ki most Párisban tartózkodik, levelet vett *Malta* szigetéből, a' mellyben azt írják nékie, hogy *Savary* és *Lallemand* azon szigetre eljöttek, és ottan mint hadi foglyok maradni fogának.

Feldmarsal Herczeg *Blücher*, a' mint a' *Párisi* ujságok híreltik, mind eddig *Cacben* lakott, és az oda való Gubernatorral, *Duc d' Aumont* urral szokott minden nap' sétálni. *Cherbourg* erőssége melly még a' szövetségeseknek a' kapuit nem nyitotta vala, bé kerítve, s minden közösülés nélkül vala.

A' *Journal General de France* nevű ujságleveleknek September 21-ik napján ki jött darabjában a' *Fouché* elbotsáttatása igen heves szemrehányások és ótsarlások között tétetik közönséggé. A' nevezett ujság darabjában leginkább az szemére hányattatik néki, hogy a' maga Királyhoz beadott és az Ország szomorú állapotjáról szóló irásában a' francia országi déli departementeknek nyughatatlankodásait feketebb színekkel mintsem a' dolognak igaz mivoltához kellett volna, a' Királynak lefestette légyen nem különben hogy azon békételenségeknek letsilapittatásokra nézve felette kemény eszközöket javasolt. A' *Journal de Paris* és a' *Courier* nevű ujságok pedig azt arra következett kijött darabjaikban nagyon rostálják a' feiljebb meg; nevezett ujságnak hirtelenkedését abban, hogy ő t. i. egy megbukott ministert egészen a' földre le akar tapodni. A' *Journal des Debats* panaszkodik, hogy a' *Fouché* elbotsáttatását a' mult holnap 22-dikénél

előbb közönséggé tenni néki a' nyomtatás szabadságára ügyelő kommissió nem engedte, holott azt a' más ujságíróknak már 20-dikán és 21-dikén kiadni megengedettett vala. Egyéberánt ezen utolsó ujságlevelek (valamint a' *Journal de Paris* is) állatják, hogy *Fouché* a' Dresdai udvarhoz való Fr. követnek ki vagyon nevezve.

Az Alsó-Rhenusi Prefektus, Gróf *Bouthillier*, több azon departementbeli Mairekhez irt leveleiben azokat minden figyelmezésre ösztönözi azok a' néhány nyughatatlanságok miatt, kik a' helyett, hogy szerentsét kívánának egymásnak az a' Király visszajövetelével visszatérő békességhez, azon látszanak iparkodni, hogy új nyughatatlanságokat ismét gerjeszzenek; és a' kiknek beszédjeik rendetlenségre tzeleznak, és a' jól gondolkodó lakosokat félelembe ejtik. Azon irásában, arra kötelezi őket, hogy az olly tsendességlaboritokat a' törvényszékeknek általadják, hogy a' törvények szerint keményen büntetjenek meg, sőt hogy fogattassanak is meg, és a' fő politzia intézete szerint, ő hozzá hozattassanak. Hiatalmat adok az uraknak, így szól a' nevezett Prefektus ur, hogy azokat az én rendeléseimről, mellyeket én ő ellenek kiadok, az urak tudósítsák, és arra bírják, hogy az én rendeléseim alól menekedjenek meg az által, ha egy esztelen kívánásról lemondanak, a' mellynek ártalmas következéseit egészen nem érzik, és ha magokat a' jó és igaz Francziákhoz tsatolják, a' kik nem ok nélkül a' Hazájoknak boldogságát egyedül a' békesség gyümöltseiben helyeztetik, a' mellyet tsak a' 18-dik *Lajos* és a' *Bourboni* Háaz Országlása tehet állandóvá.

A' Francia *Gazette Officielle* tizmű ujságleveleknek 25-dik Septembri darabjában rövideden azok a' Francia ministerek neveztetnek, a' kiket a' Király ministereknek nevezettki; nevezetesen a' külső dolgokra ügyelő miniszternek tétetett *Duc de Richelieu* Francia Országi Pair (ebben

az Országban a' legelső hivatalbeli személyek, nevezetesen az első parlamentumbeliek élnek ezen titullussal). Hadi dolgokra ügyelő miniszternek *Feltre* Hertzeget; a' tengeri dolgokra és koloniákra ügyelő miniszternek *Vicomte de Bouchage* Generálieötenantot; belső dolgokra ügyelő miniszternek, és a' *Rhonei* departement Prefektusának *Vauglan* Grófot; a' közönséges politziának miniszterévé *Cazes* Státustanátsost; a' törvényes dolgokra és finantziára ügyelő miniszterek még nintsenek kinevezetve.

Ugyan azon hivatal szerint való újságlevél jelenti, hogy a' Spanyol királynak francia országba küldött követje Gróf *Peralada* a' mult September 24 ik napján volt a' Francia királynál első audientzián, a' mellyen elkezdődése előtt az előtte való Spanyol királyi minister, Eö Felségétől elbútszott. Ugyan ezen újságlevelekből olvassuk, hogy *Lynch* ur francia Országi Pairségre emeltetett, hogy Oberster *Montchenu* francia kommissariusi fővel a' *Sz. Helenai* szigetbe küldetett; és *Osmand* Generaladminisztrátorává tétetett.

A' mult holnap 25-dik napján a' szövetséges fejedelmek minnyájan *Párisban* voltak, de hogy *Sándor* Császár onnan *Brüffelbe* menni szándékozott a' következő napon, de a' honnan rövid idő múlva ismét *Párisba* fogna menni.

Francia Marsal *Suchet*, a' mint a' *Párisi* újságlevelek jelentik az *Alpesi* francia armádától bútsút vett, 's *Párisba* nyugodalomra lépven, életének egyéb részét ott akarja eltölteni.

Az *Austriai Koronaörökös*, és a' *Lajos* Főherzeg, Eö Császári Magasságok a' mult Sept. 22-ik napjának reggelén a' Királynál, valamint az *Angoulemei* Herczegnél, és Herczegnénél látogatásképpen voltak. Ugyan azon napon az *Orosz Császár* is meglátogatta vala a' Királyt, 's egy óránál tovább ő nála maradt, nem különben azután az *Angoulemei* Herczegnét is.

A' *Bonaparte* maga viseletéről a' *Junius* 18-dik napján történt véres tsatában, a' *Gazette de France* egy szemmel látott tanubizonyoságnak ki mondásai után ezen környulállásokat teszi közönségesekké: Két órától egész 63 $\frac{1}{4}$ óráig ő maga adottki minden parantsolatokat egy helyről, a' melly másfel ágyúlövésnyi távolságra vala a' tsatamezőtől. Végtere minekutánna megértette volna, hogy azon tsapat, a' mellyet ő *Grouchy* korpusának lenni nyakasan állított, Prusszus katonaság volna, arra hátaozta magát, hogy 15,000 gárdistákkal még egy vakmerő próbát tegyen az ellenség ellen. Ő maga leg előre azon szókkal. *Minnyájan utánnom*, löháton kiállott. De minekutánna azon hegyoldaihoz, a' hol az Anglusok állottak, 200 önyi meszszeségre jutott, hirtelen egy völgytorokba félre tsapott, a' mellyben a' valóban nem meszsze volt ágyúsántzok tüzelése elől bátran megháhatott, és nyajas szókkal 's tekintettel az előtte elmarsirozó katonákat serkengette, 's bizonyosága vala annak, a' miként azok, a' kartátsyotyóbisok által földre terítették vala: Mellette valának a' *Bertrand*, *Drouot*, *Bernard*, *Daubers*, és *Labeoyere* Generálisok. Nehány izben olly mozdulást is tett, mintha előre akart volna ugatni, mivel a' régi gárdisták közül sokan, nemtréfát jelentő, 's szemre hányó tekiutetet ő reá vetettenek vala, de mindannyszor eleibe állottak a' *Bertrand* és *Drouot* Generálisok, 's hathatós szózáttal neki kiáltották: „Oh Sire! mit akar Felséged mivelni! Gondoljameg, hogy az Ország és az armádának boldogsága egyedül Felségeden nyugszik. Minden oda vagyon, ha Felségedet valamelly szerentsétlenség éri.“ Tetető kedvetlenséggel felhagyott a' dolgon, de a' maga hálaadatosságát tselekedetével is erántok tsakugyan kimutatta, mert noha a' számos oda érkező tiszteket a' tűzbe küldötte, hogy tudósításokat hozzanak nékie, azon védangyalait még is maga mellett szüntelen megtartotta vala. *Bonaparte* Je-

romos egy Generalisnak ezeket sügta a' fülebe: „Lehetséges-e, hogy ő (*Bonaparte*) itt a' halált ne keresse? Soha ő szebb sirt nem találhat ennél.“ *Napoléon* talán e' beszédet eszébe is vette, 's küldötte azon okoskodót a' kartáts tűzibe, 's boszszankodni látszott, a' midőn azt mondották néki, hogy *Wellington* egy karré homlokán áll. Minekutánna az estve beállani kezdett, a' körüllette lévőket mindenféle rendelkezéssel magától elküldötte szélljel, 's azután elshant *Bertrand* Generállal a' nélkül, hogy valaki észre vette volna, 's a' t. *Murat* is sokféle beszélnék a' *Párisi* újságok, nevezetesen, hogy az Amerikai hajókat a' maga kikötőhelyeibe meghívta, 's minekutánna oda jöttek, azokat konfiskálta légyen. Azt is beszélik felőle, hogy minekutánna *Nápoly* városába vissza jött volna, a' maga külömben hosszú haját elnyirette 's egy szürke köntösben egy tsónakra ülven esméretlenül el is szökött légyen, azonban a' felesége még mindenkor valamely méltóságot mutatott *Nápolyban*.

Egy *Párisi* levél a' m. h. 25-dikén állatta, hogy az *Otrantói* Hercege a' maga követség helyére már elutazott légyen. *Fabry* ur, a' ki egyik a' Politziaministeriumnál lévő divisióvezérek közül, a' követség titoknokjává *Dresdába* kineveztetett,

Hadi történetek.

A' *Dijoni*, Sept. 20-dikán költ tudósítások szerint, ottan minden rendelkezések voltak tételve a' szövetséges Fejedelmek elfogadásokra, a' kik az ezen város szomszédságán a' Császári Austriai hadi seregekkel tartandó katonavisgálásnál jelen fognak lenni. Ezen Felsőges, nem külömben sok fő rángú személyek számokra a' városnak nevezetesebb épületei fényesen felkészítették vala.

Orosz Császár Eő Felsőge a' maga neve napjának és a' *Vertus* mellett tartott katonamustrálás alkalmatosságával kö-

vetkezendő ajándékokat osztogatott ki: A' Feldmarsal Gróf *Barclai de Tolly* Hercegségre emeltetett. A' *Sacken*, *Rath*, *Emme*, *Pachevitsch*, *Roth*, *Zwilnew*, *Nikitine*, *Driefen*, *Oldckop*, *Jourloff*, és *Neidhart* Generálisok jószágokat kaptak. A' Generallieőtenant Hercege *Jaschvil*, Sz. *Wladimir*-Rend első klassisabéri Vitézévé nevezetett. Báró *Diebitsch* a' Sz. Anna Rendje gyémántos tziemerét; Generál *Yermoloff* egy az Eő Felsőge képevel felékesített, 's gyémántokkal körülrakott piksist; a' Generál Baró *Toll*, és *Zakrevsky* Eő Felsőge Adjutansa a' Sz. Anna Rendje első klassisbeli tziemerét kaptak. A' Generallieőtenant *Roth*, és a' Generalmajor *Besrodnoi*, valamint *Tscherbatoff* Hercege is a' Sz. *Wladimir* Rendjének 2-dik klassisbeli Vitézekké lettek. A' *Zwilnew* és *Alexcieff* Generálisok, és *Cancrin* az armáda General-Intendense, Generallieőtenantokká, és *Harting* és *Panzenbiter* Obersterek, Generalmajorokká emeltettek.

A' *Vendei* armádának Generálisai, a' *Loire* vizén innen lévő Pruszsiai seregek egy tisztjéhez következő több leírásokban, tulajdon kezek aláírásokkal megerősített nyilatkozatást küldött: „Mivelhogy az *Anjournal* lévő *Vendei* armádának Generálisai és minden tisztjei nem tartóztathatják vissza a' magok azon a' tzelzáson való boszszankodásokat, mely tzelzást nekik az ő hitszegő ellenségeivel tulajdonítanak, hogy ők a' magok fedhetetlen armádájokat össze akarják az usurpátor armádájával egyesíteni, ők tehát egy szívvel 's akarattal nyilatkoztatják, hogy az egy betstelen 's alávaló rágalnázás, a' midőn azt merték mondani, hogy minden *Vendei* vezérek magokat arra ajánlották volna, hogy ők a' pártosok társaságokban, a' kik a' Sz. *Lajos* királyi székét felferdítani igyekeztek, a' szövetséges hatalmasságok ellen akarnának marsirozni, a' kik oly nagy felkűséggel a' karjaikat azon tronus visszaállítására alánlják. Mi ezenel azon' szent nyi-

latkoztatásukat ismét megújítjuk, hogy mi soha a' mi Királyunk ellenségeivel nem alkudoztunk. Mi mindnyájan megesküdtünk arra, hogy azt az utolsó lehellésünkig védelmezzük, 's az esküvésünket szentül meg is tartjuk. A' *Beaupreai* fő hadi szálláson, Julius 20. dik napján 1815.

(Aláírás) Gróf *d' Autichamp* Károly.
Generallöténant,
és más 16 Generálisok."

A' Niederlandi Királyság' határjai' a' Magyar Kurir 77. darabjában 449. lapon félbe maradt leírásának folytatása.

Végtére napkelet felől a' hollandiai földnek azon részét éri, mellyben *Venloo* fekszik, de ezen várost és annak megyéjét magába nem zárja. Innét a' régi hollandiai határhoz *Mooknál*, a' melly *Gennepen* alól fekszik, *Maas* folyó mellett annak jobb partjától olly meszszeségben megyen, hogy minden helységek, a' mellyek ezen partról ezer Rhenusi veszzsönyinél tovább nem fekszenek, az azok földével a' Niederlandi Országhoz tartoznak, de a' *Maas* partjának semmi pontja sem tartozik a' Pruszsiai tartományokhoz, a' mellyek ezen parthoz nyoltzszáz Rhenusi veszzsönyire éppen nem közelíthetnek.

Azon ponttól fogva, a' hol azon linea a' régi hollandiai határokat éri, egész a' Rhénusig, ezen határ a' maga főbb részeiben marad ugy, mint volt 1795. dikben a' *Cleve* és a' szövetséges Belgiomi tartományok között. Mind a' két Országlószék részéről kineveztetendő kommissió azt meg fogja vizsgálni, hogy annál fogva valamint

a' *Niederlandi* királyság ugy a' *Luxemburgi* Nagyhercezség határait bizonyosan lehetse ki jelezni ugy, a' mint azok a' 66 és 68 tikkelyekben ki vannak tételve; ezen kommissió az azon dolgot értő mesteremberek segedelmével a' vízi épületeket, 's más ahhoz tartozó tárgyo'kkal együtt, mind a' két felek t. i, a' Pruszsiai és Ninderlandi Státusok költsönös hasznokat szeme előtt tartván, megfogja határozni. Ugyan ezen intézés a' *Kyfwærd*, *Lobith* kerületeknek és az egész *Kekerdomig* terjedő földnek határait is terjed.

A' *Huiffen*, *Malburg* helységek, *Limers* folyóvíze, *Sevenner* városával és *Wel* uradalommal együtt fognak a' Niederlandi Országhoz tartozni, és Eő Pruszsiai Felsége a' maga, és a' maradéki nevében azokat örökké általengedi.

67-ik Tikkely.

A' Luxemburgi Nagyhercezség.

Az előbbeni Luxemburgi Hercezségnek az a' része is, a' melly az a' következő tikkelyben kijegyzett határok közt fekszik, fog az egyesült tartományok fejedelmere, avagy a' mostani *Niederlandi* Királyra szállani, és attól örökké mind magától mind a' maradékitól tellyes fejedelmi jussal bíratni. Azon Fejedelem, már most *Niederlandi* Király a' maga titulusaihoz a' *Luxemburgi Nagyhercegnek* titulusát is teszi hozzá, és Eő Felsége megtart just arra, hogy a' Királyi Princzek a' fíjai közt való familiabéli egyezéseket megtegy a' szerint, a' mint azt a' monarchiának haszna, és az ő atyai tzelzásai kívánják.

(A' többit lásd a' Toldalékban.)

Octob. 4-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 343 2/3 forintot Váltótárlóban. Egy Csász. aranyért 16 forintot 9 1/2 krt.